

Beatrice Salvioni

NIČEMA

Přeložila Pavla Přivozníková

ARGO

Beatrice Salvioni

NIČEMA

Z italského originálu *La Malacarne* vydaného nakladatelstvím Giulio Einaudi Editore v roce 2024 přeložila Pavla Přívozníková.

Obálku s použitím fotografie Ferdinanda Scianny z roku 1990 navrhl Jan Augusta.

Grafickou úpravu navrhl a sazbu zhotovil Jan Augusta.

Jazyková redakce Ivana Piptová.

Odpovědná redaktorka Veronika Chaloupková.

Korektury Soňa Čapková.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

www.argo.cz, argo@argo.cz,

v roce 2026 jako svou 6097. publikaci.

Výtiskla tiskárna Protisk.

Vydání první.

ISBN: 978-80-257-4995-1

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: KOSMAS s.r.o. Za Halami 877

252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Zůstaň

Myslela jsem si, že té noci rázem dospěju. Místo toho jsem si pouze uvědomila, že nemám boty.

Všimla jsem si toho teprve před dvorkem Noèma Tresoldiho. Měla jsem na sobě jen kombiné a svírala jsem velkou krabici na klobouky, která se mi zařezávala do boku a podpaží. Popadla jsem vrata a zacloumala jimi, jako by se mohla otevřít jen proto, že si to přeju.

Dýchala jsem přerývaně, cítila jsem na patře pachut' rzi a na chodidlech sedřenou kůži. Utekla jsem z domova a běžela bez zastavení až sem. Bolest mě však dostihla až teď, jako bych po celou dobu svého úprku neexistovala já, ale jen moje zlost a rozrušení.

Ze tmy se ozvalo zaštekání a já zaryla nehty do vedrem rozpraskané hlíny. Přidřepala jsem si, protáhla paži skrz plot a nabídla dlaň. Do prstů mi narazil čenich a hrubý měkký jazyk mi je nadšeně olízl. „To jsem já,” řekla jsem jí potichu, „to jsem já.”

Giuditta kňourala jako nějaká holčička. Ačkoli ji lidé mnohokrát zradili, pořád všechny bezpodmínečně milovala, s dojemnou naivitou, a byla velmi špatným hlídačím psem. Noè tvrdil, že si ji nechal, protože je velká jako tele, a když se jí v noci zalesknou oči, nahání strach tak jako tak. Já jsem ale věděla, že ji má rád a že se mu líbí zvuk, který vyluzuje, když ji drbe mezi ušima.

Giuditta mi olizovala zápěstí a já říkala „hodná“. A jak jsem pořád dokola opakovala „hodná“, chtělo se mi brečet. Polkla jsem slzy a pak jsem hlasitě zavolala: „Noè!”

Kdykoli mi bylo do breku a ucítila jsem horkost slz, ozývala se mi v hlavě věta, kterou v dětství opakovala Maddalena: brečej jenom

idioti; slova třináctileté holky stále dokázala poroučet mým myšlenkám.

Uběhly čtyři roky, co jsem ho slyšela naposledy, ten její příkrý a opovržlivý hlas; Maddalena ale v mé mysli nezestárla ani o den.

„Noè,“ zavolala jsem znovu.

Giuditta zavyla, přeběhla dvůr a zaškrábala předními tlapami na dveře do kuchyně, pak se zas vrátila k brance a prostrčila čumák plotem. V ohradě ze starých prken a rozbitých bedýnek na ovoce se znepokojeně rozkejhaly husy.

V oknech kolem se začalo rozsvěcet, několik lidí rozhrnulo závěsy a vyšlo na balkon. Ženy se vykláněly, muži je ale vtahovali zpět dovnitř a zavírali je doma.

Dveře do kuchyně se otevřely a noc rozčísl vějíř světla. Fenka udělala půlobrat a už byla na nejvyšším schodu, ocasem bouchla do kurníku a slepice kdákavě zaprotestovaly. V září se objevil obrys Noèovy postavy. Celý rozespálý vykoukl ven, kudrnaté vlasy měl na jedné straně přilepené k hlavě, celé přeželé. Giuditta vyskakovala tak vysoko, až mu málem poškrábala hrudník a nepřestávala štěkat, i když on jí pořád opakoval „pššt, no tak holka, pššt.“

Sešel po schodech a snažil se v té tmě něco zahlédnout.

„Francesco.“

Rozběhl se ke mně, zvuk jeho pat bořících se do země připomínal náhlé letní krupobití. Giuditta ho tryskem následovala, jako by to byla nějaká nová hra, kterou se hodlá naučit.

Noè na sobě měl jen příliš dlouhé potřhané spodky, které mu byly v pase široké, takže si je musel nad pupíkem přidržovat. Jinak byl nahý.

Došlo mi, jak jsem na tom já: kombiné mi dosahovalo ke kolenům a bylo z tenké bavlny, s úzkými ramínky, z nichž mi jedno sklouzlo a viselo dolů, velké tmavé bradavky mi prosvítaly skrz látku. Přitiskla jsem si krabici na hrudník. Noè došel k vratům a snažil se odemknout zrezivělý zámek, který spojoval jejich křídla.

„Kristepane, Francesco. Co se stalo? Děsíš mě!“

Kdoví, co si představovali ti, kteří nás pozorovali ze svých důstojných domovů. Noè nechal spadnout řetěz a natáhl ke mně ruku;

byla cítit teplou postelí a tabákem. Při pohledu na něj, při pohledu na sebe, jsem se zastyděla. Sklopila jsem pohled, ani on neměl boty.
„Jsi bos.“

„Tak řekneš mi, co se stalo?“ V jeho hlase bylo tolik naléhavosti, že mě to přimělo se na něj podívat; měl vytřeštěné oči a stále nataženou ruku. Čekal, až se jí chytím.

Přitiskla jsem si krabici k prsům ještě pevněji, zaryla jsem do ní nehty, které jsem měla kratoučké, v té době jsem si je neustále okusovala. „Probudila jsem tě.“

Popisovala jsem očividné skutečnosti, abych si připomněla, co je vlastně pravda, o co se mohu opřít uprostřed všech těch lží, jež jsem té noci objevila.

„Neměla jsem kam jinam jít.“

Noè se odmlčel, aby pečlivě odměřil svá slova. Sebral řetěz a předstíral, že přesně z toho důvodu měl už od začátku ruku nataženou.

„Sklenici mléka,“ řekl, „můžu ti ho ohřát, jestli chceš. Nebo třeba polévku. Měl bych mít ještě tak akorát jednu porci. Člověku se líp mluví, když má něco v žaludku.“

Ustoupil a odstrčil Giudittu, která se mu snažila prosmýknout mezi nohama.

Přikývla jsem, vděčně, ale nepřesvědčivě, jelikož mi naráz došlo, že bych měla být někde jinde, že by mě k sobě měl vzít někdo jiný, ne on.

„Sklenice mléka mi udělá dobře.“

Noè se opíral o kamna a nic neříkal.

Čekal, až promluví já, ale z jeho zatnutých zubů, mezi nimiž svíral špatně a narychlo ubalenou cigaretu, z níž mu nyní na prsty i na jazyk vypadával tabák, jsem poznala, že se bojí.

Kuchyně čpěla kouřem, měděné hrnce pověšené na stěnách byly pokryté prachem, po některých z nich zbyla na zdech už jen světlá místa. Sklenici přede mě postavil na holý dřevěný stůl. Z bělostného mléka trčela lžíce, kterou předtím zabořil do sklenice s medem, na dně už se rozlévaly zlatavé vlnky. Kastrůlek, ve kterém Noè mléko ohříval, odložil do výlevky, mezi pánvičky a talíře špinavé od zaschlé

omáčky, jež se nořily do popelavě šedé vody. Vytáhl z kapsy zápalku, škrtl s ní o kamna a s dlaní chránící plamínek si připálil nedopalek zastrčený mezi rty.

Jeho mlčení mi dodávalo pocit bezpečí. Tišilo zuřivou bouří zlosti, která mě při běhu s každým nadechnutím zaplavovala. Na otázku, již mi položil u branky, jsem ale pořád nedokázala odpovědět. Přestože ten důvod byl právě v krabici na klobouky, kterou jsem stále tiskla k hrudníku.

„Promiň,“ řekla jsem, náhle v rozpacích z toho, že jsem sama v kuchyni nějakého muže, uprostřed noci, a ještě k tomu bez bot. Zkřížila jsem nahé nohy, otřela jednu patu o druhou. „Mrzí mě, že jsem tě vzbudila.“

Pootevřenými rty vyfoukl kouř, zkoumavě se podíval na žhavý konec cigarety. „To nevadí.“

Rukou si prohrábl vlasy, aby ze sebe setřásl tíhu myšlenek. Bez rozmyslu na sebe natáhl košili a asi litoval, že si vybral zrovna tu, protože pořád sklíčeně pokukoval po kolech zaschlého potu v podpaží, jako by se bál, že bude obviněn z lajdáctví. Začal podupávat patou na zašlých dlaždičkách se zčernalými spárami a pokrytých takovým tím druhem skvrn, při pohledu na něž děti soupeří o to, kdo v nich rozezná ty nejstrašidelnější bubáky.

Měla jsem v krku jakési zvíře, které mi bránilo promluvit, obrovského živého hmyzáka. Sevřela jsem krabici na klobouky jednou paží, druhou jsem natáhla k mléku a ochutnala ho, ale jen proto, abych zase našla svůj hlas. Bylo moc sladké; nikdy jsem neměla ráda med. Tenhle chutnal po kaštanech a heřmánku. Přinutila jsem se polknout alespoň doušek. „Díky,“ řekla jsem. „Je dobré.“

Noè popotáhl nosem a poškrábal se ukazováčkem na nose. Od chvíle, kdy mě tehdy našel u Lambra a nechal se kvůli mně zmlátit, se jeho nos už nikdy zcela nenarovnal; měl v kosti výduť, stopu po palci. Také nad pravým okem mu zůstala jizva a obočí měl roztržené vedví. Při pohledu na něj jsem si uvědomila, že jsem mu vždycky působila jen bolest.

A přece se na mě pokaždé, když jsem se stavila u něj v obchodě, abych ho pozdravila nebo abych vyzvedla nějakou zeleninu, usmíval,

jako bych byla nejlepší část jeho dne. Objal mě, pevně a bez zaváhání, jako se objímá sourozenec nebo kamarád, s kterým člověk vyrůstal. Přesto v tom objetí bylo něco víc a spočívalo to v pozornosti, již věnoval setrvání v objetí o okamžik déle, než bylo nutné. Noè byl jedním z mála lidí, jejichž dotek se mi nehnusil; mé tělo si bylo instinktivně jisté, že v jeho náruči jsem v bezpečí. Líbilo se mi v ní prodlévat. Ačkoli já jsem jeho objetí spíše přijímala, než opětovala. Po zbytek společně stráveného času se mě ani nedotkl, nejspíš tušil, že ve mně dríme odpor k tělům ostatních. Že z nich cítím nebezpečí. Pouze jednou, jedinkrát, když jsem se chystala k odchodu po nečekaném záchvatu pláče, za nějž jsem se styděla, mě vzal za ruku, prsty mě pohladil po zápěstí a hlasem dospělého, který slibuje, že bude líp, řekl: „Zůstaň.“

Já jsem se mu ale překotně vytrhla. „Musím domů.“

Od té doby jsem u něj nebyla. Neviděla jsem ho od zimy, jeho odchod jsem obcházela obloukem.

Bzučení mouchy se proměnilo v zápach spáleniny linoucí se od žárovky visící ze stropu.

„Tak řekneš mi, co se ti stalo?“ vyhrkl Noè.

„Stalo se to, že domů už se vrátit nemůžu.“

Odstrčila jsem židli a vstala. Dlaždičky mě studily do chodidel, odřeniny, které jsem si při běhu způsobila, přestaly krváčet.

Odklopila jsem víko krabice a obsah vysypala na stůl. Ústřížky látek, náprstek, který zacinkal o sklenici, kapesníček s matčiny iniciálami, tupé krejčovské nůžky. Ale především dopisy. Stovky pečlivě zalepených dopisů. Některé z nich končily větou vhodnou spíše na pohlednici: „Líbám tě a těším se na brzkou shledanou.“ Ty pocházely z doby, kdy jsem si ještě namlouvala, že se uvidíme nejspíše za několik týdnů, než skončí prázdniny. Jiné naopak končily zoufalým zvoláním jak z románek na pokračování, za které jsem se dosud styděla: „Zaprodala bych svou duši, jen abych mohla být zase s tebou.“

Věděla jsem to, protože jsem je napsala já. Napsala jsem je pro Maddalenu. Čtyři roky jsem je psala. Celý týden jsem je promýšlela a o nedělním odpoledni je dávala dohromady. Ty, které jsem

nevložila do obálky, protože byly příliš důvěrné a zoufalé, jsem zasouvala mezi stránky sešitu, který se vlivem pojmání všech nanečisto psaných verzí té jednostranné korespondence stal kronikou její nepřítomnosti.

A teď ležely na Noèmově stole. V mihotavém světle žárovky visící ze stropu na obnaženém drátu.

„Otec,“ řekla jsem tenoučkým hlasem, „nikdy neposlal ani jeden z nich.“

Jen abych tě našla

1.

O Maddaleně Merliniové čili Darebě, nositelce smůly spolčené s ďáblem, už se nemluvalo. Mělo se na ni zapomenout jako na mrtvé, kteří odešli s hlavní pušky v ústech nebo po pozření jedu na krysy za mohutného zvracení krve a pěny. Není vhodné o nich hovořit, a tak to lidé nejprve do omrzení omílají a zveličují ty nejostudnější detaily, načež se pokřičují a raději na celou věc zapomenou.

Jenomže Maddalena ve skutečnosti nebyla mrtvá. Ačkoli se všichni tvářili, že je. V květnu roku 1936 byla z vůle podesty podpořené jednomyslným souhlasem všech městských radních, prefekta i federálního sekretáře, poslána do psychiatrické léčebny v Mombellu, k ostatním *nechtěným* a *nepřízpůsobivým*, jež bylo třeba držet daleko od zdravé občanské společnosti. Kdo jednou skončil v blázinci, podobal se zvířeti čekajícímu na porážku v jateční hale: masu neuvědomujícímu si, že už bylo odsouzeno. Ne však ke konzumaci. Jen k hnití.

Ode dne, kdy byla Maddalena předvedena před podestu, důsledně trvala na tom, že to ona zabila Tiziana Colomba, mladíka, jehož tělo jsme společně ukryly v řece pod Lvím mostem, přikryly kamením a větvemi; jehož tělo bylo ještě před několika málo okamžiky živé a lačné, svíralo mi zápěstí, násilím mi drželo roztažené nohy, tlačilo mě do kamenného břehu a vyzývalo mě „Nemel sebou.“

Maddalena naprosto vážně přísahala, že požádala ďábla, aby si vzal jeho srdce a on ji uposlechl a přivodil mu zástavu. Démony

přece člověk vzývá pouze tehdy, když je k tomu nucen zoufalstvím a zlobou; anebo pokud už má po krk své vlastní bezmoci.

Podesta o sobě prohlašoval, že je člověkem víry a rozumu, a proto něčemu takovému nemůže uvěřit. Krom toho, když se mrtvola našla, s chřípím plným bahna, nafouklá vodou a okousaná od myši, nicméně stále s připnutým třpytivým fašistickým odznakem, těžko se dalo zjistit, jako to všechno vlastně bylo. Na jedné věci se ale všichni shodli: vyprovokovat jsem ho musela já, určitě jsem si myslela, že už jsem na některé věci dost velká a nejspíš se mi líbil, protože to byl fešák. Mohly jsme si za to samy, vždyť jsme se chtěly setkat s cizím mužem v šeru pod mostem, kdoví s jakými úmysly jsme ho tam vylákaly.

Za ženskou zdráhavostí nebo odmítáním viděli *vis grata puellae*. Všichni přece vědí, že mužský je holt mužský a žena vytváří příležitost. Jenomže karty v téhle hře jsou cinknuté, vše je dávno rozhodnuto, a když se člověk narodí ve špatném těle, nikdo mu nevysvětlí ani pravidla, ani následky.

Záhadou však pro ně zůstávalo, jak mohl Tiziano, dospělý muž, podlehnout dvěma malým holkám, když navíc tělo ani nevykazovalo známky smrtelného zranění. Maddalena nicméně nebyla jen tak nějaká holčička, byla to Dareba, co nosí smůlu. Tudíž mě, která jsem křičela, že jsem jí pomáhala a že ať dostane jakýkoli trest, chci ho s ní sdílet stejně, jako s ní sdílím vinu, prostě umlčeli: byla jsem jen snadno ovlivnitelná malá holka.

Maddalenin hlas se ozval o to zvučněji: znovu zopakovala, že Tizianovo srdce puklo její vinou, že ho proklela, protože si to zasloužil. Ten jejich *slušný hoch* udělal dítě v Donatellině břiše, v břiše její starší sestry, opustil ji, pak strkal ruce pod sukni malým holčičkám a chtěl se jich zmocnit na břehu řeky.

Obvodní lékař, na jehož doporučení ji nechali hospitalizovat, o ní napsal: „Asociální bytost škodlivá pro osoby ve svém okolí, její inteligence převyšuje průměr, avšak zcela postrádá jakékoli mravní hodnoty.“

„Myslíte si, že mě můžete někam zavřít,“ popichovala ho Maddalena a ze zadního sedadla Fiatu Ballila, kterým ji hodlali odvézt